Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП Өлөҥөөк оройуонунааҕы комитетын уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннааҕы Советын органа

Тахсара 8-с сыла.

№ 83 (747)
АЛТЫННЫЫ
20
күнэ
1961 сыл
БЭЭТИНСЭ

Сыаната 1 харчы.

Советскай Союз Коммунистическай партиятын Киин Комитетын Пленумун туһунан

Информационнай иһитиннэрии

1961 сыл алтыннны 14 күнүгэр Советскай Союз Коммунистическай партиятын Киин Комитетын Пленума буолла.

Пленум маннык боппуруостары дьүүллэстэ:

1. Советскай Союз Коммунистическай партиятын XXII съезһигэр ССКП Киин Комитетын отчуота.

2. ССКП Программатын бырайыагын дьүүллэһии түмүктэрин туһунан.

3. ССКП Устаабын бырайыагын дьүүллэһии түмүктэрин туһунан.

ССКП КК Пленума дьүүллэһиллибит боппуруостарга табаарыстар Н. С. Хрущев уонна Ф. Р. Козлов дакылааттарын иһиттэ.

Пленум туһааннаах уураахтары ылынна.

Партия ыҥырыытынан иннибит диэки

ССКП саҥа Программатын бырайыагар: „Хаһан эрэ сибиэн курдук барыҥнаабыт коммунизм билиҥги олох улууканнаах күүһэ...“ диэн общество сайдыытын сокуонуттан төрүттэнэн этиллэрин буола турар партия XXII съезһэ кыһыл көмүс буукубанан суруйан бука барыбытын үөрдүөҕэ.

Коммунизм сырдык, сүдү дьиэтин тутуу советскай норуот—герой норуот быһаччы практическай соругунан буолла. Программаҕа бэлиэтэммит историческай соруктары кыайыылаахтык толорор туһугар бэйэлэрин туох баар күүстэрин ууралларыгар партия ыҥырар.

Советскай дьон билиҥги көлүөнэлэрэ коммунизмҥа олоруохтара диэн партия өрөгөйдөөхтүк иһитиннэриитэ советскай норуокка саҥа күүһү, саҥа эрчими көҕүлээтэ. Кырдьаҕас дьоннор—биһиги, баҕар, коммунизмҥа тиийиэхпит суоҕа, билиҥги көлүөнэ коммунизмҥа олоруо диэн этиллэрин курдук, иҥи саҥа хааман эрэр, ити оонньуу сылдьар оҕолорбут коммунизмҥа олоруохтара,—диэн үөрэн, өссө дьоллоох, уйгу-быйаҥ олох кэлэрин өтөрү көрөн кэпсэтэр буоллулар.

Бу кэлэр уон сыл иһигэр коммунизм материальнай-техническэй базатын үөскэтэн, нэһилиэнньэ биир киһитигэр тиксиитинэн бородууксуйаны оҥорууга АХШ аһара түһүөхпүт. Иккис уон сылга биһиги дойдубутугар коммунистическай общество сүнньүнэн тутуллуоҕа.

Бу улууканнаах соруктпут олохха киирэригэр биҥэтик эрэнэбит. Коммунизмҥа хас биирдии хардыыбыт олоҥхо бухатыырдарын фантастическай айаннарын курдук, улуу советскай норуот аан дойдуну сөхтөрөр хардыыларынан буолуохтара.

Биһиги оройуоммут ити сүүрбэ сылларга эмиэ биллэрдик сайдыбыт оройуонунан буолуоҕа. Иҥи курдук ааспыт аҕыйах сылларга сайдыыбыт чаҕылхай туоһунан буоларын билэбит. Оройуон киинэ 1935 сыллаахха, оройуон тэриллэр сылыгар баара эрэ 3-4 дьиэлэрдээх эбит буоллаҕына билигин хас да уулуссалардаах элбэх дьиэлэрдээх буолла. Орто оскуола, детсад, культура оройуоннааҕы дьиэтэ, электростанция, балыыһа о. д. а. бааллар. Саҥа, типовой бэртээхэй олорор дьиэлэр тутуллаллар. Хас ыал аайы Ильич лаампата сандаарар, радио Москва, Якутскай сонуннарын кэпсиир. Самолет айанныыр сүрүн көлөбүт буолла. Оттон табаһыттарбытыттан, булчуттартан, кыылы иитээччилэрбититтэн республикаҕа биллэр маяктар элбээн иһэллэр. Ленин уонна Үлэ Кыһыл Знамята орденнардаах кырдьаҕас булчут Семенов В. С. Ленин орденнаах булчут Софронов В. С киэн туттабыт.

Оройуон тэриллиэҕиттэн ыла, үйэ чиэппэриттэн тахса сылларга сайдыыбыт биһигини үөрдүбэт буолуон сатаммат. Оттон инники кэскилбит, коммунизм бириэмэтэ хайдах курдук кэрэ, өссө дьоллоох буолуон санаан көрүөҕүҥ. Аны сүүрбэ сылынан оройуон киинэ, дьоно-сэргэтэ хайдах курдук сайдыбытын көрөр бириэмэ ырааҕа суох.

Коммунизм сүнньүнэн тутуллар бириэмэтигэр олорор туһугар өссө айымньылаахтых үлэлиирбит эрэйиллэр. Биһиги коммунизмы тутабыт, ол иһин бу съезһи коммунизмы тутаччылар съезтэрэ диэн этэбит.

Үөрүүлээх митин

Алтыннны 17 күнүгэр киэһэ 7 чааска оройуоннааҕы культура дьиэтигэр оройуон киинин олохтоохторо мусталлар. Оройуон киинин олохтоохторун ССКП XXII съезһэ аһыллыытыгар аналлаах митиннэрин ССКП райкомун секретара таб. **Григорьев Н. Д.** аһар.

Коммунизмы тутааччылар съезтэрэ—ССКП XXII съезһэ аһыллыытын туһунан дакылааты ССКП райкомун бастакы секретара таб. **Гуляев К. В.** оҥордо. Дакылаатчыт ССКП XXII съезһин историческай суолтатын, съезд коммунизмы тутуу баараҕай Программатын ырытан оҥорорун, биһиги Ийэ дойдубут сайдар инники кэскилларын, сүүрбэ сылга модуннук хардыылыыр соруктарын быһаарарын туһунан тоһоҕолоон бэлиэтээтэ. Итинтэн салгыы дакылаатчыт съезд ылынар улуу Программата хас биирдии киһи үлэтинэн олохха киллэриллэрин, онон хас биирдии киһи бэйэтин тустаах үлэтин толорууга хаһаанҥытааҕар да ордук дьулуһан үлэлиилэрэ эрэйиллэрин туһунан эттэ.

Дакылаат кэнниттэн Павлик Морозов аатынан дружина пионердара ССКП XXII съезһин үөрэн-көтөн туран эҕэрдэлээтилэр уонна совхоз рабочайа таб. Т. Петров, учительница Н.Н. Яныгина, совхоз директораИ.Н. Александров, райсовет коммунальнай отделын сэбиэдиссэйэ А. А. Христофоров уонна Е. Б. Елаева тыл эттилэр.

Митин кытыылаахтара ССКП XXII съезһэ аһыллыытынан өрө күүрдүллүбүт уонна өссө саҥа ситиһиилэргэ ыҥырар резолюцияны биир санаанан уонна дохсун ытыс таһыныытынан ылыннылар.

Митин кэнниттэн концерт буолла.

ПАРТИЙНАЙ ҮӨРЭХ СЫЛА САҔАЛАННА

Политическай үөрэх быйылгы дьыла биһиги оройуоммутугар алтыннны 16 күнүттэн саҕаланна. Биһиги бүгүҥҥү нүөмэргэ оройуон киинигэр уонна Харыйалаахха куруһуоктар маҥнайгы занятиеларын туһунан бэчээттиибит.

Харыйалаахха

Совхоз Харыйалаахтааҕы отделениетын партийнай тэрилтэтин иһиннэн быйылгы политическай үөрэх сылыгар ССКП историятын, бастыҥ опыты үөрэтэр куруһуоктар уонна начаалынай экономическай оскуола тэриллэннэр, маҥнайгы занятиелара алтыннны 16—17 күннэригэр ыытылыннылар.

ССКП историятын үөрэтэр куруһуокка истээччилэринэн 10 киһи суруттарбытыттан маҥнайгы занятиеҕа 9 истээччи сырытта. Начаалынай экономическай оскуолаҕа 12 киһиттэн 11 киһи сырытта. Оттон бастыҥ опыты үөрэтэр куруһуок маҥнайгы занятиета алтыннны 17 күнүгэр буолла.

Маҥнайгы занятиеларга партия маҥнайгы программатыгар пропагандистар лекциялара ааҕылынна.

М. Гуляев.

Орто оскуолаҕа

Орто оскуолаҕа коммунистическай иитии боппуруостарыгар семинар маҥнайгы занятиетыгар 21 киһи, семинар истээччилэрэ сырыттылар. Биир киһи аахсыллар биричиинэнэн сылдьыбата.

Маҥнайгы занятие тэрээһиннээхтик ыытылыыта семинар үчүгэйдик үлэлиигэр эрэнэрбитин бигэргэттэ. Семинарсалайааччыта таб. Лебедев Д. Н. быйылгы политическай үөрэх соруктарыгар уонна занятие саҕаланарын туһунан этиитин, Николаев Н. И. партия маҥнайгы программатын туһунан аахпыт лекциятын семинар истээччилэрэ астынан иһиттилэр.

Семинар маҥнайгы занятиетыгар ССКП райкомун бастакы секретара таб. Гуляев К. В. сырытта.

«Сардаҥа» корр.

26 тонна эти туттарда

ХАРЫЙАЛААХ. Совхоз Харыйалаахтааҕы отделениета ССКП XXII съезһэ аһыллыытын, таба иитиитигэр эбэһээтэлистибэтин аһара толорон көрүстэ. Ити түмүгэр, соторутааҕыта тыыннаах ыйааһынынан 26 тонна эти государствоҕа туттарда. Итинтэн 50 бырыһыана I суордунан тутулунна.

Райсоветка

ССКП историятын үөрэтэр куруһуок маҥнайгы занятиета балачча тэрээһиннээхтик саҕаланна. Занятиеҕа 10 киһи сырытта.

Занятие бастакы аҥара куруһуок старостатын талыыга, куруһуок программатын кытта билсиһиигэ, занятиелар ыытыллар бэрээдэктэригэр ананна. Иккис аҥарыгар пропагандист таб. Винокуров Н. Г. партия маҥнайгы программатын туһунан кэпсээтэ.

Метеостанцияҕа

Метеостанция коллективын аахан иһэр политиканы үөрэтэр куруһуогун маҥнайгы занятиета куруһуок үлэтин бэрээдэгин тустарынан, старостаны талыынан, программаны кытта билсиһиинэн тэрээһин мунньаҕынан мунурданна.

Куруһуок 11 истээччititтэн 9 киһи сырытта.

Балыыһаҕа

Оройуон киинин балыыһатыгар аахан иһэр политиканы үөрэтэр куруһуок маҥнайгы занятиетыгар баара эрэ 5 киһи кэлбит диэн занятие ыытыллыбата. Занятие буоларын билэр эрээрилэр аахсыллар биричиинэтэ суох куруһуок истээччилэрэ тт. Фролова, Элляева, Кальнова, Петрова уонна Кожевникова кэлбэтилэр.

Бу истээччилэр политическай билиилэрин үрдэтиигэ кыһанар буолалларыгар баҕарыахха сөп. Занятиеҕа кэлбэккэ дьиэҕэ саһаллара хомолтолоох.

Т. Шадрина.

Дьэлиндэлэр суруйаллар.

Коммунизм хорсун үлэҕэ ыҥырар!

Партия съеһэ хорсун үлэҕэ күүрдэр

Быйыл кулун тутар ыйга олохтоох Советтар быыбардарыгар быыбардаммыт Дьэлиндэ нэһилиэгин Советын депутаттара семилетка үһүс сылын ситиһиилээхтик түмүктүүргэ, Совет үлэтин тупсараргa соруктаммыттара.

Совет тэрийэр-маассабай үлэтин ССКП XXII съеһин үлэҕэ бэлэхтэрдээх көрсөр иһин үлэһиттэри түмүүгэ, актыыбынастарын үрдэтиигэ туһаайдыбыт.

Нэһилиэк Совета, кини депутаттара ССКП КК тохсунньутааҕы Пленумун уурааҕын нэһилиэнньэҕэ тиэрдэн, партия XXII съеһин көрсө эбэһээтэлистибэлэр ылыллыыларын тэрийэн өрө көтөҕүллүүнү көҕүлээбиттэрэ. Нэһилиэк Советын исполкомун мунньаҕар уонна сессиятыгар эбэһээтэлистибэлэри толоруу туругун туһунан производственнай биригээдэлэр биригэдьиирдэрин отчуоттарын истэн дьүүллэһии практикаланна. Кинилэр үлэлэригэр көмөлөр, сүбэлэр оҥоһуллуннулар.

Нэһилиэк Советын исполкомун болҕомтотунан нэһилиэккэ баар тэрилтэлэр үлэлэрин тупсарыы буолбута. Ол түмүгэр коммунистическай үлэ коллективын аатын ылар иһин охсуһар таб. Васильева У. Н. сэбиэдиссэйдээх детсад коллектива, таб. Евстафьева В. Х. сэбиэдиссэйдээх детясля үчүгэйдик үлэлииллэр. Сельскэй кулууп, оскуола ремоннара кыах баарынан хаачыстыбалаахтык ыытылыннылар.

Совет тэрийэр-маассабай үлэтин тупсараргa үлэ депутаттары кытта үлэни тэрийиттэн саҕаланна. Депутаттар быыбардааччыларын кытта үлэлиир буоллулар, 15 депутаттан 11 депутат быыбардааччыларыгар отчуоттаатылар. Маассабай-политическай үлэни ыытыыга депутаттар актыыбынастара үрдээн иһэр. 140 аҕыылары, 38 бэсиэдэлэри, 4 лекциялары уонна 5 дакылааттары оҥордулар.

Депутаттартан алта депутат производствоҕа быһаччы кыттан үлэлииллэр Депутаттар Николаев М. К., Павлов П. А. таба иитиитигэр киэҥник биллэр бастыҥ бригэдьиирдэр буолаллар.

Совет үлэтигэр бастайаанай комиссиялар улахан оруолу ылаллар. Тыа хаһаайыстыбатын бастайаанай комиссията (председатель Батакаев В.С.) үчүгэйдик үлэлиир. Бу бастайаанай комиссия киллэриитинэн сессияҕа уонна исполкомҥа хас да боппуруостар дьүүллэннилэр.

Ол эрээри Совет үлэтигэр итэҕэстэр суохтар диэн буолбатах. Биһиги тэрийэр уонна маассабай үлэбит өссө да күүҥ далаһыннаахтык ыытыллыбат. Нэһилиэнньэни кытта күннэтэ үлэбит ситэтэ суох. Сессия уонна исполком ылыммыт уураахтара барыта толоруллар буолуулара кыаллыбат, сорох дьаһаллар туолбаттар.

Итинник уонна да атын итэҕэстэри туоратар иһин соруктанан үлэлиибит, итиниэхэ биһигини ССКП XXII съеһэ күүрдэр.

С. Иванова,
Дьэлиндэ нэһилиэгин Советын председателэ.

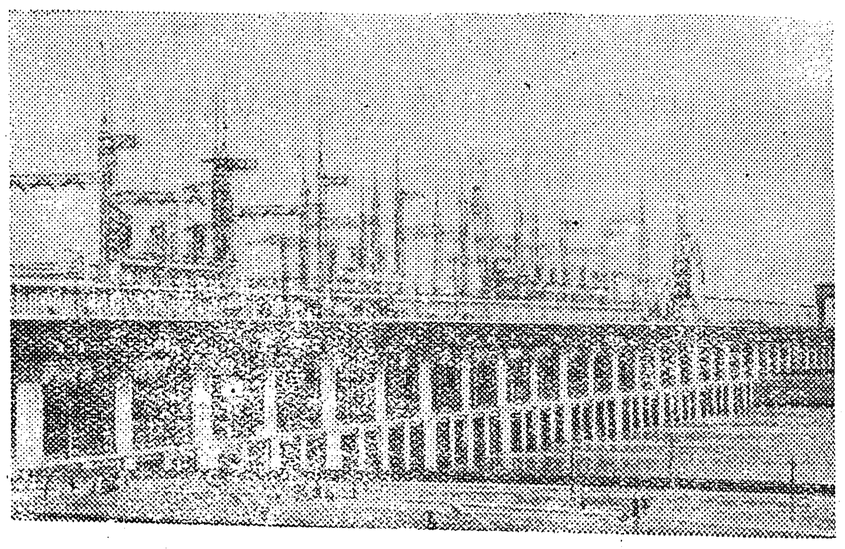

СТАЛИНГРАД. Аан дойдуга саамай улахан—ССКП XXII съеһин аатынан Волжскайдааҕы гидроэлектростанция.

Снимокка: алларааҥҥы бьеф диэкиттэн ГЭС көстүүтэ.
А. Маклецов фогота. ССТА фотохрониката.

Ситиһиилэр күлүктэригэр

Быйыл „Өлөөн“ совхоз Дьэлиндэтээҕи отделениетыгар ааспыт сылларга тэҥнээтэххэ үлэ-хамнас барыыта тубуста, үлэҕэ кэккэ ситиһиилэр баар буоллулар. Ол эрээри ити ситиһиилэр күлүктэригэр боччумнаах итэҕэстэр бааллар.

Туох ханнык иннинэ, үүтү ылыы былаана туолбакка иһэр. Сүөһү аһылыгын бэлэмнээһин, оттоохун былаана туолбата. Ол түмүгэр муус үрдүнэн оту ходуйарга күһэлиннибит.

Саһыл иитиитигэр тулуйуллубат итэҕэстэр таһаарылла тураллар. Оҕону ылыы былаана туолбатаҕа. Манна куһаҕаннык тутуу, харайыы түмүгэр кыыллар сиэхтээх этэрэ сытыйан хаалбыт. Ол эти билигин саһылларга аһата турабыт. Ол да иһин бу ферма туттарар тириилэрин хаачыстыбата олус намыһах буолар.

Отделение массыынатын, тракторын туһаныыга сөптөөх бэрээдэк олохтоно илик. Рейсовай путевкалар оҥоһуллубаттар. Горючай ороскуота учуоттаммат. Өссө ону аахан ким сатаан хаамтарар барыта техниканы үлэлэтэр. Ол түмүгэр тракторбыт үлэлиир дьоҕурун сүтэрэн, бадараанҥа батыллан турар.

Бу итэҕэстэри туоратар дьаһаллары ылары эрэйэбит.

М. Семенов.

Дьэлиндэлэр ыччаттара

Отделение таба иитиитигэр үлэлиир комсомолецтара уонна ыччаттара ылыммыт эбэһээтэлистибэлэрин аһара толордулар. Улахан табаны 99,6 бырыһыан тыыннаах иитиллэр, хас сүүстүү ийэ табаттан 88,5 тугуту ыллылар. Комсомолецтар Алексей Спиридонов, Алексей Иванов, Степан Герасимов таба иитиитигэр бостуугунан үлэлииллэр уонна бастыҥ табаһыттар ахсааннарыгар киирдиллэр.

Түүлээх булдугар комсомолец Виктор Сергеев, ыччат Иван Данилов I кыбартааллааҕы сорудахтарын аһара толорбуттара. Экспедицияҕа таба бостуугунан үлэлээбит комсомолецтар Егор Софронов, Степан Степанов, Анна Сергеева уонна Анастасия Степанова үчүгэйдик үлэлээтилэр. Комсомолецтар Егор Николаев, Егор Егоров, ыччаттар Николай Павлов, Николай Игнатьев бөһүөлэк иһинээҕи тэрилтэлэри оттук маһынан хааччыйыыга ССКП XXII съеһин чиэһигэр үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэни ылынан үлэлииллэр.

Ол эрээри таба стадаларыгар үлэлиир комсомолецтар өссө да аҕыйахтар, баара эрэ 5 комсомолец үлэлиир. Онон комсомолецтар, ыччаттар таба иитиитигэр, түүлээх булдугар маассабайдык тахсалларын көҕүлүүр сорук турар.

Х. Петров,
комсомол ороҥуоннааҕы комитетын уопсай отделын сэбиэдиссэйэ.

Е. Убоякова,
Дьэлиндэ комсомольскай тэрилтэтин секретара.

Итэҕэстэрбитин туоратыахпыт

Салалта оскуолатын, хаһаайыстыбаны салайыы оскуолатын, коммунизм оскуолатын быһыытынан, идэлээх союзтар суолталара ордук улаатар „Өлөөн“ совхоз Дьэлиндэтээҕи отделениетыгар 160 чилиэннээх профсоюз олохтоох комитета үлэлиир.

Профсоюз комитета отделение партийнай тэрилтэтин салалтатынан отделение рабочайдарын ортотугар бэйэгин үлэтин ыытар. Рабочайдар ылыммыт биирдиилээн эбэһээтэлистибэлэрин толоруулларын көҕүлээһин, хонтуруоллааһын сүрүн салаа үлэлэргэ отделение үрдүнэн үчүгэй көрдүрүүлэр ситиһиллиилэригэр сабыдыаллаата.

Ол эрээри профсоюз комитета профсоюзнай үлэни мөлтөхтүк тэрийэр диэн билиниэх тустаахпыт. Кини үлэтигэр бөдөҥ итэҕэстэр бааллар. Туох ханнык иннинэ комитет үлэтигэр былаана суох үлэлиир. Тэриллибит комиссиялар үлэлээбэттэр, рабочайдар олорор усулуобуйалара тупсарылла илик.

Ити итэҕэстэри билинэр эрэ буолбакка, туоратарга соруктанан үлэлиибит. Профсоюз үлэтин тэрийиигэ рабочком председателэ таб. Васильева П. И. практическай көмөҥү оҥордо, сүбэлэри биэрдэ.

П. Андреев,
профсоюз комитетын председателэ.

Комитет тэрийиитинэн

Дьахтар комитета былаан быһыытынан үлэлиир. Комитет бастатан туран дьахталлар производствоҕа оруолларын үрдэтиигэ үлэни ыытар.

Бөһүөлэк дьахталларын уопсай мунньахтарын 3 төгүл, комитет мунньахтарын 6 төгүл оҥордубут. Ити мунньахтарга ССКП съеһин көрсө биһиги соруктарбыт, бөһүөлэк дьахталлара ылыммыт эбэһээтэлистибэлэрин толоруулларын туруга, санитарнай месячник түмүгэ о.д.а. боппуруостары дьүүллэстибит. Бу мунньахтарга ылыллыбыт уураахтар уопсайынан туолан иһэллэр.

Үлэни, мунньахтары былаан быһыытынан ыытыы уонна боппуруостары балачча дьыалабыайдык дьүүллэһии түмүгэр дьахталлар производствоҕа кыттыылара, общественнай үлэҕэ актыыбынастара үрдээтэ. Дьахталлартан экспедиция үлэтигэр Убоякова Е. Н., Сергеева А. М., араас сезоннай үлэлэргэ Павлова С. В., Павлова А.Н. о.д.а. үчүгэйдик үлэлээтилэр.

Дьахтар комитетын тэрийиитинэн ыытыллар общественнай үлэлэргэ Сергеева И.Д., Иванова А.С., Чемчоева М. Г. актыыбынайдык кытталлар. Дьахталлар актыыбынайдык кыттыыларыгар тирэҕирэн „Домоводство“ куруһуога үлэлиир, 8 занятие ыытылынна.

Дьахталлар тустаах үлэни таһынан кирпииччэ үктээһинигэр, сугуну хомуйууга уонна курупааскыны бултаан туттараргa ылыммыт эбэһээтэлистибэлэрин толордулар. Ардахтаах сайын буолтун үрдүнэн 4030 устуука кирпииччэни үктээтилэр.

Ф. Васильева,
дьахтар комитетын председателэ.

СОРУДАХТАРЫН ТОЛОРДУЛАР

ССКП XXII съеһин көрсө куоталаһыы, үлэҕэ үрдүк көрдөрүүлэри ситиһиннөҕүлээһининэн үлэ саастарын тахсыбыт Дьэлиндэ кырдьаҕастара сорудахтарын толорон Лукинов С. Л. 50, Декоямов Х.И. 45 сыарҕаны оҥордулар. Бу кырдьаҕастар ити ситиһиилэрэ съезкэ бэлэхтэрэ буолар.

Кырдьаҕастан сүбэтин ыл диэбиттии, кырдьаҕастар үчүгэйдик үлэлиир хоолобурдарын батыһан үлэлиэххэ наада.

Техника сонуна

Музыкалаах портсигар

Москватааҕы совнархоз соторутааҕыта остуолга турар музыкалаах портсигары оҥорон таһаарда. Портсигар пластмассаттан олохтоох, бэйэтэ анодированнай металтан оҥоһуллуна, остуолга туруордаҕына, уруллар. Кнопканы баттаатаххына портсигар аһыллар уонна „Подмосковные вечера“ диэн ырыа эбэтэр „Лебединое озеро“ балет музыкатын оонньуур.

Редактор
Г. М. СЕМЕНОВ.

РЕДАКЦИЯ УОННА ТИПОГРАФИЯ ААДЫРЫҺА: ӨЛӨНҮӨК СЭЛИЭННЬЭТЭ. ОКТЯБРЬСКАЙ УУЛУССА 15 №-РЭ.

Сакааһын № 83 Саха АССР культуратын министерствотын Өлөнүөк ороҥуонунааҕы типографията Тахсар ахсаана 400